

Justyna Rutecka

II rok Niestacjonarnych Studiów Doktoranckich WE UG

Wpływ banku centralnego na utrzymanie stabilności systemu finansowego na przykładzie wybranych banków centralnych

Wstęp

W ciągu ostatnich trzydziestu lat systemy finansowe krajów przeszły wiele zmian. Postępująca globalizacja i liberalizacja przepływów kapitałowych uczyniły systemy finansowe wrażliwymi na zaburzenia. Stabilność systemu finansowego, jego bezpieczeństwo i sprawne funkcjonowanie stało się aktualnie przedmiotem troski banków centralnych. Prawidłowe funkcjonowanie systemu finansowego warunkuje wzrost gospodarczy, natomiast kryzys finansowy niesie za sobą brak zaufania do instytucji finansowych oraz zachwiania w gospodarce kraju.

Celem artykułu jest próba ukazania roli banków centralnych w utrzymaniu stabilności systemu finansowego. W pierwszej kolejności omówiono istotę i strukturę systemu finansowego. W drugiej części artykułu uwagę skoncentrowano na problemie utrzymania stabilności systemu finansowego, ze szczególnym uwzględnieniem działań podejmowanych przez banki centralne w okresie kryzysu finansowego. W pracy zastosowano metodę opisową, analizę literatury i aktów prawnych.

1. System finansowy

System finansowy w gospodarce rynkowej stanowi element systemu ekonomicznego, który jest częścią systemu społecznego. Mimo powiązań systemu finansowego z innymi systemami, należy wskazać na jego specyfikę. Stanowi on mechanizm, dzięki któremu świadczy się usługi pozwalające na krążenie siły nabywczej w gospodarce¹. System finansowy pozwala na współtworzenie pieniądza przez podmioty gospodarcze, które można określić jako niefinansowe. Ponadto umożliwia on przepływ pieniądza między tymi instytucjami. Przytoczona definicja wskazuje na to, że system finansowy należy do sfery finansowej,

¹ *System finansowy w Polsce*, red. B. Pietrzak, Z. Polański, B. Woźniak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003, s. 17.

która obejmuje obszar gospodarki, w którym odbywa się kreowanie i ruch strumieni pieniężnych. Sfera finansowa jest pojęciem szerszym niż system finansowy. Obok wspomnianej sfery finansowej pojawia się też druga sfera (realna), która obejmuje przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe oraz ich funkcjonowanie. Jedną z części sfery finansowej jest gospodarka finansowa podmiotów sfery realnej. Podmioty niefinansowe korzystają z elementów systemu finansowego, ale ich gospodarka finansowej nie zalicza się do systemu finansowego, ponieważ są podmiotami sfery realnej.

W ramach systemu finansowego wyodrębnia się dwa segmenty: rynkowy system finansowy i publiczny system finansowy. Rozróżnienie to wynika z faktu, że usługi dostarczane podmiotom sfery realnej przez system finansowy są świadczone za pośrednictwem mechanizmów rynkowych oraz w trybie publicznym². Jednakże niektóre z nich świadczone są w drodze współdziałania elementów sektora rynkowego i publicznego.

System finansowy, oprócz wspomnianej już funkcji współtworzenia i przepływu strumieni pieniężnych, realizuje jeszcze takie funkcje jak: monetarna, kapitałowo-redystrybucyjna i kontrolna³.

Funkcja monetarna zapewnia dostęp do pieniędzy oraz umożliwia dokonywanie płatności. Z kolei druga z funkcji, kapitałowo-redystrybucyjna, polega na tym, że system zapewnia alokację środków pomiędzy tymi, którzy posiadają nadwyżki finansowe a tymi, którzy znajdują najlepsze rozwiązanie na produktywnie inwestowanie tych zasobów finansowych. Ponadto w ramach swoich działań system identyfikuje, ocenia i zarządza ryzykiem finansowym. Funkcja kontrolna polega na monitorowaniu zainwestowanych środków w celu oceny prawidłowości ich wykorzystania. Obejmuje ona kontrolę finansową oraz oddziaływanie instytucji i rynków finansowych na zachowanie podmiotów niefinansowych⁴.

Główną rolą systemu finansowego jest świadczenie podmiotom niefinansowym usług, które sprzyjają rozwojowi sfery niefinansowej. Sprawne działanie systemu finansowego ma duże znaczenie dla gospodarki i jej stabilności. Może on napędzić wzrost gospodarczy, ale też może być źródłem niestabilności ekonomicznej.

² Ibidem, s. 20.

³ Ekonomisci wyróżniają także inne funkcje systemu finansowego, np. funkcję mobilizowania oszczędności, alokacji kapitału czy zarządzania ryzykiem – zob. *Finance for Growth: Policy choices in a Volatile World*, The World Bank, Policy Research Report, Washington 2001.

⁴ O. Szczepańska, P. Stomska-Krzysztofik, M. Pawliszyn, A. Pawlikowski, *Instytucjonalne uwarunkowania stabilności finansowej na przykładzie wybranych krajów*, „Materiały i Studia” 2004, nr 173, s. 15.

2. Stabilność systemu finansowego

W literaturze można odnaleźć różne definicje stabilności systemu finansowego. Szeroką definicję stabilności finansowej proponuje H. Crockett. Stabilność systemu finansowego to według niego sytuacja, w której działalność gospodarcza nie jest zakłócona przez zmiany cen aktywów, ani przez problemy instytucji finansowych w wywiązywaniu się z ich zobowiązań⁵. T. Padoa-Schioppa z kolei opisuje stabilność systemu jako stan, który może przetrwać pewne zachwiania bez zakłóceń.

Kolejna definicja ujmuje założenia trzech powyższych definicji wskazując na to, że stabilność oznacza, iż system finansowy, jako całość nie wykazuje cech trwałej utraty płynności i/lub niewypłacalności⁶. Oznacza to, że instytucje finansowe są w stanie prowadzić nieprzerwaną działalność, a transakcje instrumentami finansowymi są realizowane w sposób ciągły. Pojęcie stabilności finansowej jest też podobnie określane przez banki centralne. Narodowy Bank Polski określa ją jako stan, w którym sektor finansowy pełni swoje funkcje w sposób ciągły i efektywny, nawet w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych i niekorzystnych zaburzeń o znacznej skali⁷. Kolejny autor wskazuje natomiast na konieczność spełnienia trzech funkcji, aby mówić o osiągnięciu stabilności finansowej. G.J. Shinasi podkreśla, że system, by był stabilny, musi być zdolny wypełnić takie funkcje jak: efektywne i sprawne dokonywanie alokacji środków od oszczędzających do inwestorów, prawidłowo oceniać ryzyko finansowe, łagodnie absorbować szoki realne i finansowe⁸.

W węższym ujęciu zjawisko to rozpatruje O. Szczepańska, która ogranicza problem stabilności do sektora bankowego. Twierdzi ona, że stabilność sektora bankowego to warunek konieczny do zachowania stabilności całego systemu finansowego⁹.

Inni autorzy wyjaśniają zjawisko stabilności finansowej jako brak kryzysu. Dlatego też ważne jest wskazanie, co rozumieją oni pod pojęciem kryzysu finansowego. M. Bordo i pozostali autorzy zjawisko to określają jako epizod gwałtownych zmian na rynku finansowym, związanych z niedoborem płynności i niewypłacalnością uczestników rynku, i/lub interwencjami władz publicznych

⁵ H. Crockett, *Theory and Practice of Financial Stability*, „Essays in International Finance”, 1997, nr 203, s. 2.

⁶ *Zarządzanie wartością instytucji finansowej na integrującym się rynku finansowym – rola rady nadzorczej i zarządu*, Gdańska Akademia Bankowa, Gdańsk 2003.

⁷ P. Szpunar, *Rola polityki makroostrożnościowej w zapobieganiu kryzysom finansowym*, „Materiały i Studia” 2012, nr 278, s. 9.

⁸ G.J. Shinasi, *Safeguarding Financial Stability – Theory and Practice*, www.imf.org [dostęp: 02.03.2017].

⁹ O. Szczepańska, *Stabilność finansowa jako cel banku centralnego*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2008, s. 37.

mających temu zapobiec¹⁰. Rozpatrując zjawisko stabilności w ten sposób, można zgodzić się z poglądem A. Sławińskiego, że o stabilności finansowej można mówić wtedy, gdy nie występują zaburzenia w funkcjonowaniu systemu pośrednictwa finansowego, które wpływałyby niekorzystnie na funkcjonowanie gospodarki¹¹. Jeszcze szerzej na to zjawisko patrzy E. Rosengren, który przez niestabilność finansową rozumie sytuację, gdy pojawiają się problemy w instytucjach, na rynkach, w systemach płatności lub całym systemie finansowym, które w sposób znaczący zaburzają dostarczanie usług pośrednictwa kredytowego, i w ten sposób mają wpływ na rozwój gospodarki realnej¹².

Definicje stabilności finansowej w coraz większym stopniu odnoszą do ciągłego procesu. Stabilny system finansowy to system, który na każdej płaszczyźnie działa w sposób ciągły, efektywny i bezpieczny. Jego funkcjonowanie powinno być nieprzerwane nawet w sytuacji pojawienia się zakłóceń o różnej skali nasilenia.

Stabilność systemu finansowego determinuje prawidłowe funkcjonowanie gospodarki. Niestabilność systemu uniemożliwia działanie instytucji finansowych i podmiotów pośrednictwa finansowego. Kryzys finansowy spowalnia wzrost gospodarczy i obniża dobrobyt społeczny.

3. Stabilność systemu finansowego jako cel banku centralnego

Stabilność systemu finansowego jest przedmiotem szczególnego zainteresowania Narodowego Banku Polskiego ze względu na powierzone bankowi ustawowe zadania działania na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego oraz kształtowania warunków niezbędnych do rozwoju systemu bankowego¹³. Zaangażowanie Narodowego Banku Polskiego przejawia się w pracy na rzecz stabilnego funkcjonowania systemu finansowego przez powierzenie temu organowi zadania organizacji rozliczeń pieniężnych. Podstawowe funkcje banków centralnych na świecie koncentrują się na realizacji dwóch kluczowych celów: stabilności cen i stabilności systemu finansowego. Zgodnie z art. 227 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Narodowy Bank Polski odpowiada za wartość polskiego pieniądza¹⁴. Ustawa z 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim w art. 3

¹⁰ M. Bordo, B. Eichengren, D. Klingebiel, M.S. Martinez-Peira, *Is Crisis Problem Growing More Severe?*, *Economic Policy*, „A European Forum” 2000, nr 32, s. 55.

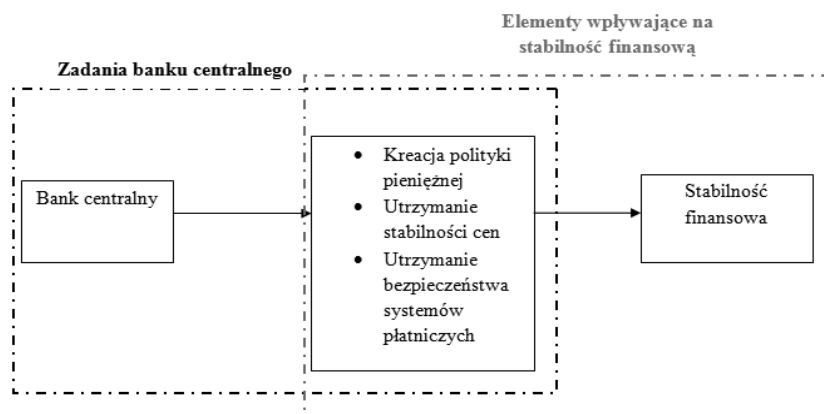
¹¹ A. Sławiński, *Podstawowe funkcje banków centralnych* [w:] *Polityka pieniężna*, red. A. Sławiński, C.H. Beck, Warszawa 2011, s. 51.

¹² M. Zygierewicz, *Stabilność finansowa*, www.bazhum.muzhp.pl [dostęp: 02.03.2017], s. 688.

¹³ D. Kadłubowski, *Bezpieczeństwo rynku finansowego – rola Narodowego Banku Polskiego* [w:] *Bezpieczeństwo Rynku Finansowego*, red. E. Fojcik-Mastalska, E. Rutkowska-Tomaszewska, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2010, s. 31.

¹⁴ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2.04.1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

ust. 1 stanowi natomiast, że podstawowym celem Narodowego Banku Polskiego jest utrzymanie stabilnego poziomu cen, przy jednoczesnym wspieraniu polityki gospodarczej rządu, o ile nie ogranicza to podstawowego celu NBP¹⁵. Wpływ banku centralnego na utrzymanie stabilności systemu finansowego pokazuje rysunek 1.

Rysunek 1. Wpływ banku centralnego na utrzymanie stabilności finansowej

Źródło: Opracowanie własne.

Jako stabilizator systemu finansowego instytucja ta ma do wypełnienia konkretne zadania. W przypadku Narodowego Banku Polskiego będą to zadania związane z kształtowaniem i realizacją polityki pieniężnej¹⁶. Celem polityki pieniężnej jest utrzymanie równowagi pieniężnej. Jednakże równie istotnymi zadaniami jest utrzymanie stabilności cen i bezpieczeństwa systemów płatniczych. Zakłócenia w systemie finansowym mogą utrudnić utrzymanie stabilnego poziomu cen. Bank centralny ma za zadanie nadzorować systemy płatnicze, a jednym z warunków prawidłowego ich działania jest bezpieczeństwo tworzących je instytucji. Niestabilność i zachwiania w systemie płatniczym powodują negatywne konsekwencje dla płatności i handlu.

Bank centralny dzieli swoją odpowiedzialność za utrzymanie stabilności finansowej z instytucjami, które należą do tak zwanej siatki bezpieczeństwa¹⁷. Tworzą ją: bank centralny, instytucje nadzoru nad systemem finansowym, sys-

¹⁵ Ustawa z dnia 29.08.1997 r. o Narodowym Banku Polskim (tekst jedn.: Dz. U. z 2005 r. Nr 1, poz. 2 z późn. zm.

¹⁶ E. Kowalewska, *Rola Banku Centralnego w utrzymaniu stabilności systemu finansowego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 2014, nr 812, s. 414.

¹⁷ V. Kałuzińska, *Bank centralny wobec kwestii stabilności systemu finansowego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2009, z. 1, s. 133.

tem gwarantowania depozytów, rząd (który dysponuje publicznymi środkami w przypadku konieczności nadzwyczajnego wsparcia finansowego).

Bank centralny ma szczególną rolę w utrzymaniu stabilności finansowej zgodnie z zapisem w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Ma on za zadanie kreować politykę pieniężną, utrzymywać stabilność cen i utrzymać bezpieczeństwo systemów płatniczych, co wpływa na utrzymanie stabilności w systemie finansowym.

4. Działania podejmowane przez banki centralne w okresie kryzysu finansowego

Instytucje publiczne odpowiedzialne za stabilność systemów bankowych w obliczu sytuacji kryzysowej są stawiane wobec dylematu: ponosić koszty ratowania zagrożonych upadłością banków lub ogłosić ich bankructwo. Jednakże rolą banków centralnych w tym okresie było utrzymanie zaufania do instytucji finansowych i uspokojenie nastrojów rynkowych i społecznych.

W obawie przed niekorzystnymi następstwami braku płynności, banki centralne zmuszone zostały do zasilenia systemów bankowych w płynność na niespotykaną dotąd skalę. Wspierały one napływ kredytów do gospodarki w celu przeciwdziałania recesji. Instytucje te były w stanie zapewnić płynność w nieograniczonej ilości. Banki centralne jako kredytodawcy ostatniej instancji brały udział w operacjach dokapitalizowania banków. Przeciwdziałały tym samym upadłościom instytucji finansowych oraz destrukcji całego systemu bankowego, do którego mogłoby dojść na skutek braku płynności. Udrożnienie płynności w sektorze bankowym stało się w okresie kryzysu kluczowym zadaniem wielu banków centralnych na świecie, ponieważ warunkiem koniecznym utrzymania stabilnego systemu finansowego jest płynność całego sektora bankowego i wypłacalność pojedynczych banków.

Jedną z pierwszych odpowiedzi na wybuch światowego kryzysu w roku 2008 było stworzenie pomiędzy bankami centralnymi linii swapowych. Umożliwiały one bankom z innych krajów zakup waluty bezpośrednio u emitenta, co było tańsze niż zakup walut na rynkach międzybankowych. Europejski Bank Centralny oferował innym bankom swapy na euro. Z umów tego typu korzystał Narodowy Bank Polski. W okresie kryzysu przydatnym rozwiązaniem okazało się też okno dyskontowe, czyli tanie i krótkoterminowe pożyczki udzielane bankom. Banki centralne wielu państw uruchamiały liczne programy wsparcia dla instytucji finansowych. Banki centralne Stanów Zjednoczonych, Anglii, Australii, Kanady, Szwajcarii czy Norwegii od września 2008 r. zaczęły aktywnie dostarczać płynności w ramach operacji otwartego rynku. Banki Anglii, Niemiec i Szwajcarii ogłaszały komunikaty o gotowości wsparcia sytuacji na rynku finansowym.

Europejski Bank Centralny w 2010 roku zdecydował się skupować z rynku obligacje niektórych państw z peryferii strefy euro. Działania te miały na celu stabilizowanie sytuacji na europejskim rynku długu. Europejski Bank Centralny, w odpowiedzi na zwiększony popyt ze strony banków komercyjnych na środki z rachunków bieżących, przeprowadził szereg operacji otwartego rynku. Zapewniał on płynność na rynku, stosując operacje dostarczające. Od momentu, kiedy kryzys nasilał się, EBC wprowadził wiele niestandardowych rozwiązań w zakresie polityki pieniężnej i zarządzania płynnością. 7 maja 2009 r. Rada Prezesów Europejskiego Banku Centralnego postanowiła obniżyć oprocentowanie kredytu w banku centralnym do poziomu 1,75%, natomiast oprocentowanie depozytu pozostało na poziomie 0,25%. Europejski Bank Centralny przez swoje działania miał na celu zwiększyć akcję kredytową, która ma duże znaczenie w finansowaniu gospodarki.

W Polsce, w obliczu symptomów kryzysu finansowego zaobserwowanych w doświadczeniach innych państw, 13 października 2008 r. dla przywrócenia zaufania i umocnienia sektora bankowego, Narodowy Bank Polski i Ministerstwo Finansów opracowały dwa projekty działań. Pierwszy pakiet „Pakiet regulacyjny dla stabilności finansowej” zakładał zwiększenie limitu ochrony depozytów z 22 500 EUR do 50 000 EUR, z pełną gwarancją depozytów. Ponadto obejmował wzmocnienie współpracy instytucji finansowych w zakresie efektywnego wpływania na stabilność finansową. Drugi pakiet „Pakiet zaufania” obejmował realizację celów, takich jak: pozyskanie przez banki środków na okres dłuższy niż jeden dzień, czy pozyskanie środków walutowych.

Bank Anglii w kwietniu 2008 r. wprowadził program płynnościowy, który umożliwiał wymianę na bony skarbowe trudnych do sprzedania papierów zabezpieczonych kredytami hipotecznymi. W reakcji na zjawiska kryzysowe Bank Anglii zwiększył podaż pieniądza na rynku. Zwiększył on sumę bilansową z 100 mld GBP do 300 mld GBP. Przeprowadził również następujące operacje: redukcję stopy procentowej, operacje dostarczania płynności, poszerzenie puli aktywów będących zabezpieczeniem w transakcjach z bankiem centralnym, wzrost płynności dolarowej bez ograniczeń, możliwość zakupu obligacji skarbowych przy szerokiej puli akceptowalnych zabezpieczeń. Podsumowanie działań banków centralnych w okresie destabilizacji finansowej pokazuje tabela 1.

Okazuje się, że banki stosowały podobne strategie w walce z kryzysem i co ważne, ściśle ze sobą współpracowały. W każdej fazie kryzysu instytucje te sięgały po inne instrumenty, co wskazuje tabela 2.

Tabela 1. Kluczowe działania podejmowane w czasie kryzysu przez banki centralne wybranych państw

Bank	Podejmowane działania
Bank Stanów Zjednoczonych	<ul style="list-style-type: none"> - zawarcie umów swapowych - obniżenie stóp procentowych - skupowanie rządowych obligacji - udzielanie pożyczek
Bank Anglii	<ul style="list-style-type: none"> - redukcja stopy procentowej - program płynnościowy - emisja pieniądza rezerwowego banku centralnego - wymiana na bony papierów zabezpieczonych kredytami hipotecznymi
Bank Norwegii	<ul style="list-style-type: none"> - obniżenie stopy procentowej - dostarczanie płynności na rynku finansowym - kontrola największych banków Norwegii (stałe zbieranie danych) - uruchomienie systemu lokowania nadwyżek finansowych
Bank Japonii	<ul style="list-style-type: none"> - zasilenie rynku - obniżenie stopy procentowej - zakup obligacji emitowanych przez przedsiębiorstwa
Narodowy Bank Polski	<ul style="list-style-type: none"> - operacje swapowe - operacje otwartego rynku
Europejski Bank Centralny	<ul style="list-style-type: none"> - operacje refinansujące - operacje otwartego rynku - skup obligacji - obniżenie stóp procentowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie J. Węclawski, *Wielkie banki i ich rola w kryzysie finansowym*, www.journals.umcs.pl [dostęp: 02.03.2017].

Tabela 2. Działania stosowane przez banki centralne w poszczególnych fazach kryzysu

Faza kryzysu	Instrumenty
I	<ul style="list-style-type: none"> - obniżenie stóp procentowych - intensyfikowanie operacji otwartego rynku (w celu uratowania płynność rynku międzybankowego)
II	<ul style="list-style-type: none"> - dostarczanie płynności na długie okresy - wprowadzanie swapów, papierów wartościowych; - dopuszczanie nowych rodzajów zabezpieczeń w operacjach z bankami komercyjnymi
III	<ul style="list-style-type: none"> - kupowanie przez bank centralny komercyjnych papierów wartościowych - wykupywanie akcji instytucji finansowych - udzielanie bankom komercyjnym pożyczek podporządkowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Antykryzysowe działania banków centralnych*, www.bankier.pl [dostęp: 11.02.2017].

Po pierwszej fazie kryzysu okazało się, że działania za pośrednictwem stóp procentowych (bliskich zeru) nie przyniosły oczekiwanych skutków. Wymusiło to konieczność zastosowania niestandardowych instrumentów polityki pieniężnej, by móc przywrócić równowagę i płynność systemu finansowego.

Rolą banków w okresie kryzysu było zastosowanie instrumentów i rozwiązań, które miały poprawić sytuację na rynku finansowym, i pomóc bankom komercyjnym w nowej rzeczywistości. Programy wdrażane przez banki różnych państw miały na celu pobudzenie gospodarki i aktywności na rynku finansowym. W celu zarządzania kryzysem banki centralne wzięły na swoją odpowiedzialność działania związane z łagodzeniem i powstrzymaniem skutków kryzysów. Banki te dostarczały płynności finansowej, obniżały stopy procentowe celem zmniejszenia cen nieruchomości jako podstawowych zabezpieczeń na rynku kredytów hipotecznych, udzieliły gwarancji, wprowadziły pakiety ratunkowe¹⁸. Niestandardowe rozwiązania miały na celu przywrócenie zaufania i udrożnienie systemu bankowego. Jednakże programy ratowania gospodarek opierały się na zwiększeniu interwencji państw oraz budowaniu popytu. W dłuższej perspektywie mogą one nie przynieść oczekiwanych skutków, jeśli zmiany strukturalne nie zaczną zachodzić w gospodarkach, likwidując zaburzenia, które były przyczynami kryzysu¹⁹.

Podsumowanie

Rola banków w okresie niestabilności okazała się być znacząca. Działania podjęte przez banki w okresie kryzysu miały na celu utrzymanie płynności i zapobieżenie negatywnym skutkom kryzysu. Bez udrożnienia systemu i jego płynności nie możliwe byłoby całościowe utrzymanie stabilności systemu. Podjęte działania okazały być się skutecznymi, ponieważ nie dopuściły do długofalowych, destrukcyjnych konsekwencji w gospodarkach wielu państw i ich systemach finansowych. Jednakże ważne jest wprowadzanie takich rozwiązań przez banki centralne, które zapobiegą w przyszłości przyczynom pojawiających się niestabilności w systemie finansowym.

Bibliografia

Adamczyk M., *Współczesny kryzys finansowy – przyczyny i konsekwencje dla gospodarki światowej*, „Prace i Materiały Instytutu Handlu Zagranicznego” 2012, nr 31.

¹⁸ J. Trembińska, *Działania podejmowane przez banki centralne w kontekście kryzysu finansowego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 2009, nr 569, s. 362.

¹⁹ J. Węclawski, *Wielkie banki i ich rola w kryzysie finansowym*, www.journals.umcs.pl [dostęp: 2.03.2017], s. 228.

- Antykryzysowe działania banków centralnych*, www.bankier.pl.
- Bezpieczeństwo Rynku Finansowego*, red. Fojcik-Mastalska E., Rutkowska-Tomaszewska E., Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2010.
- Bordo M., Eichengren B., Klingebiel D., Martinez-Peira M.S., *Is Crisis Problem Growing More Severe?, Economic Policy*, „A European Forum” 2000, nr 32.
- Crockett H., *Theory and Practice of Financial Stability*, „Essays in International Finance” 1997, nr 203.
- Kadłubowski D., *Bezpieczeństwo rynku finansowego – rola Narodowego Banku Polskiego*, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2010.
- Kałużyńska V., *Bank centralny wobec kwestii stabilności systemu finansowego*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2009, z. 1.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2.04.1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
- Kowalewska E., *Rola Banku Centralnego w utrzymaniu stabilności systemu finansowego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 2017, nr 812.
- Shinasi, *Safeguarding Financial Stability – Theory and Practice*, www.imf.org.
- Sławiński A., *Polityka pieniężna*, CH. Beck, Warszawa 2011.
- System finansowy w Polsce*, red. B. Pietrzak, Z. Polański, B. Woźniak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
- Szczańska O., *Stabilność finansowa jako cel banku centralnego*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2008.
- Szczańska O., Sotomska-Krzysztofik P., Pawliszyn M., Pawlikowski A., *Instytucjonalne uwarunkowania stabilności finansowej na przykładzie wybranych krajów*, „Materiały i Studia” 2004, nr 173.
- Szpunar P., *Rola polityki makroostrożnościowej w zapobieganiu kryzysom finansowym*, „Materiały i Studia” 2012, nr 278.
- Trembińska J., *Działania podejmowane przez banki centralne w kontekście kryzysu finansowego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego” 2009, nr 569.
- Węclawski J., *Wielkie banki i ich rola w kryzysie finansowym*, www.journals.umcs.pl.
- Zygierewicz M., *Stabilność finansowa*, www.bazhum.muzhp.pl.

Streszczenie

W artykule ukazano wpływ banków centralnych na utrzymanie stabilności finansowej. Kryzysy finansowe, które pojawiały się na przestrzeni lat, pokazały, jak ważne są działania mające na celu utrzymanie stabilności. Owa stabilność rozumiana jest różnorodnie. Niektórzy autorzy postrzegają ją jako brak kryzysu, inni jako sytuację, w której system jest w stanie w sposób ciągły i efektywny pełnić swoją rolę, mimo pewnych zawahań. Sytuacja kryzysu w systemie finansowym powoduje spadek wzrostu gospodarczego. Zaburzenia w omawianym systemie powodują, że banki centralne muszą wdrażać szereg rozwiązań, aby zapobiec upadkom banków komercyjnych, zapobiec spadkowi gospodarczemu i spadkowi zaufania do systemu finansowego. W roku 2008 banki wielu państw sięgały po rozwiązania, takie jak: operacje otwartego rynku, redukcje stóp pro-

centowych, operacje dostarczania płynności. Działania te miały na celu poprawienie sytuacji w sektorze bankowym i systemie finansowym.

Słowa kluczowe: system finansowy, stabilność finansowa, bank centralny, banki komercyjne, kryzys finansowy

CENTRAL BANK'S IMPACT ON THE MAINTENANCE OF THE FINANCIAL SYSTEM'S STABILITY THE EXAMPLE OF SELECTED CENTRAL BANKS

Summary

In the article it is shown the impact of central banks to maintain financial stability. Financial crises that occurred over the years have shown the importance of measures to maintain stability. That stability is variously understood. Some authors see it as a lack of crisis, others as a situation where the system is able to continuously and effectively fulfill its role, despite some hesitation. The situation of crisis in the financial system influence on the a decline in economic growth. Disturbances in this system cause that central banks must implement a range of solutions to prevent falls of the commercial banks, to prevent the economic decline and confidence in the financial system. In 2008, banks in many countries used solutions such as open market operations, the reduction of interest rates, liquidity provision operations. These activities were aimed at improving the situation in the banking sector, but also strengthening the financial system.